

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

5.2.2015

**LAUSUNTO TORNIONJOEN KALASTUSSÄÄNTÖÄ KOSKEVISTA
NEUVOTTELUISTA RUOTSIN KANSSA VUODELLE 2015. MMM 45/443/2015,
14.1.2015**

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää rajajokisopimuksen osapuolten välisiin neuvotteluihin seuraavaa:

Yleistä

Vuodelle 2014 neuvoteltujen, kalastussäännöstä poikkeavien säännösten voimassaolon jatkaminen on perusteltua sekä kalakantojen vahvistumisen valossa että Torniojoella kalastaville ja kalastuksen parissa toimiville kalastussääntöjen ennustettavuuden näkökulmasta. Lohen vahvistuneen kannan vuoksi tulevilla kalastuskaudella lohenkalastuksen voimakkaaseen rajoittamiseen jokialueella ei ole syytä. On kuitenkin syytä noudattaa varovaisuusperiaatetta, koska ei ole takeita siitä, että tulevana kesänä toistuisi vuoden 2014 voimakas lohennousu kudulle.

Maa- ja metsätalousministeriön ehdotuksiin ei liittynyt perusteluja, joihin tässä lausunnossa olisi voinut suoraan ottaa kantaa.

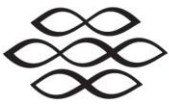
Kalastus merialueella kiinteillä pyydyksillä

Merialueen lohenkalastuksen aloitusajasta neuvoteltaessa tulee painottaa sitä, että Suomen ja Ruotsin välistä rajajokisopimusta noudatetaan (*rajajokisopimus 2§ ja Torniojoen kalastusalueen kalastussääntö 1§*) ja että kalastuksen aloituspäivämäärä on harmonisoitu, molemmille maille yhteinen. Kansainvälisen valtioiden välisen sopimuksen painoarvo on kansallista lohipolitiikkaa suurempi.

Mikäli merialueen kalastuksen aloitusajasta ei päästä Ruotsin viranomaisten kanssa sopimukseen, tulee pyrkiä neuvotteluihin sellaiseen kompromissiin, jotta rajajokisopimuksen tarkoituksenmukainen alueen väestön yhdenvertainen kohtelu toteutuu.

Merialueen kalastus kiinteillä pyydyksillä tulee ajoittaa siten, että mahdollisimman paljon arvokkainta kutukalaa pääsee jokeen. Suomen tulee neuvotteluihin pyrkiä yhdenmukaistamaan Kemijokisuun terminaali-alueen kalastuksen aloitus Torniojoen merialueen kalastuksen aloituksen kanssa.

On syytä huomioida, että rannikon ammattikalastajille ns. juhannuskalan myynti on kalastuskauden tärkeä ajankohta. Tänä vuonna juhannusaatto on 19. kesäkuuta.

Kulkuverkkokalastus jokialueella

Kulkuverkko on tehokas kalastusmuoto ja sen yhteydessä on korostettava kalastuksen kestävyyttä ja kohtuullisuutta. 90 metrin verkkopituus on kulkuverkkopyynnin tehokkuudesta johtuen kannatettava muutossuunta. Toisaalta alueella toivotaan myös 120 metrin verkon käytön jatkamista. Ehdotettu kulkuverkkokalastuspäivien poisto heinäkuun kahdelta viikonlopulta olisi merkittävä muutos vähentäen sallitut verkkokalastuksen päivät (3+2+2vrk) jokialueella kolmeen juhannusta edeltävään vuorokauteen. Ehdotus herättää voimakasta vastustusta Tornionjokivarressa erityisesti kulutusosoikeuden haltijoiden taholta.

Kulkuverkkokalastajat tulee velvoittaa saalisraportointiin vapakalastuksen tavoin. Kuten metsästystäkin, tulee kalastustakin säännellä ja valvoa tehokkaasti ja johdonmukaisesti - erityisesti kun kyseessä on Pohjois-Euroopan ja Itämeren alueen tärkein luonnonvaraisen lohen vesistö ja kansainvälinen vesistöalue. Sääntelyyn ja kalavarojen kestävään hallinnointiin liittyy riittävä kalastuksen valvonta.

Kalastuksen tehokkaaseen valvontaan ja raportointiin tarvitaan tiedot kulkuverkkokalastukseen osallistuneista henkilöistä eri ajankohtina, mihin kulkuverkkokalastukseen osallistuminen apajapaikoissa perustuu, saalismäärä sekä lohen paino, pituus ja sukupuoli. Velvoite saalisraportointiin tarvitaan ja vastuu siitä kuuluu asianomaisille yhdistyksille. On tarpeen selvittää mikä taho on kalastaja; onko se kalastus-/venekunta, maanomistaja jne.

Kalastaja- ja kalastuskausikohtainen kiintiö

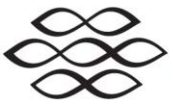
Kalastajakohtainen kausikiintiö on kannatettava tavoite, joka ohjaa kohtuullisuuteen ja kestävään kalastukseen. Kalastajakohtaisen kiintiön siirtymisen valmistelussa ja kiintiöiden jakoperusteissa tulee huomioida vielä meneillään olevat selvitykset kalastusoikeuksista Tornionjoella. Kulkuverkkokalastuksen periaatteiden selvittäminen on maiden kalastusviranomaisten vastuulla.

Lippous

Kesäkuun lippous kalastussäännön lippopaikoilla (yhden kalan päiväkiintiö kalastajaa kohden) on hyväksyttävissä. Lippous on vanha perinteinen kalastustapa ja se tulee säilyttää ja siirtää tuleville sukupolville. Komissio ehdottaa, että lippoukselle sallitaan vapakalastuksen mukainen kalastusaika, eli yhdenmukaistetaan kalastuskausi ja aikarajoitukset lippo- ja vapakalastuksen osalta.

Vapakalastus

Vapakalastuksessa kalastussäännön 13§:n mukainen yhden kalan (lohen) päiväkiintiö on riittävä.

Putkiperhokalastuksen (spinnfluga) osalta on tarpeen pyrkiä selkeyttämään säännöksiä, koska kalastustapa aiheuttaa ristiriitoja viehekalastajien keskuudessa ja todennäköisiä ihovaurioita koukusta irronneista lohissa (rokastaminen). Vapakalastuksessa sallittujen ja kiellettyjen siimatyyppien ja koukkujen (vahvuus ja rakenne) tarkastelu on syytä tehdä tässä yhteydessä.

Komissio ehdottaa, että vapa- ja lippokalastus voi jatkua 31. elokuuta saakka.

Lisäksi komissiossa on keskusteltu mahdollisuudesta sallia kalastuspalveluita tarjoaville matkailuyrityksille pyydä ja päästä -kalastus (catch&release) syyskuun loppuun asti. Komissio ehdottaa, että matkailuyritystoimintaan liittyvä syyskuun kalastus tarkastellaan kalastuskauden päätyttyä.

Meritaimenen rauhoitus

Meritaimenen täysrauhoidus on sen uhanalaisuuden johdosta tarpeen pitää voimassa. Meritaimen tulisi suojella jokialueen lisäksi luonnollisesti myös merialueella.

Kalastuksen valvonta

Jotta kalastus käytännössä tapahtuisi kalastussäännön mukaisesti tulee jokialueen kalastuksenvalvontaa tehostaa tuntuvasti. Valtioiden tulee pääsääntöisesti kattaa kalastuksen valvonnasta aiheutuneet kulut, koska Tornio-Muoniojoen kalastuksen valvonnan ohella valvotaan myös valtioiden välisen rajajokisopimuksen toteutumista.

Rajajokikomissio kehottaa sopijaosapuolia sopimaan valvonnan tehostamisesta tulevalle kalastuskaudelle sekä neuvottelemaan kalastuksen valvonnasta viranomaisten kanssa riittävien valvontaresurssien varmistamiseksi.

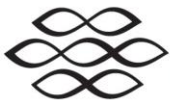
Tiedottaminen ennen kauden aloitusta ja kalastuskaudella

Kalastuskaudella vallitsevista säännöistä tulee tiedottaa nykyistä tehokkaammin ja hyvässä yhteistyössä sopijamaiden kesken ennen kalastuskauden alkua ja sen aikana. Vähemmistökielet huomioidaan tiedottamisessa. Tiedottaminen tulee tapahtua yhdenvertaisesti niillä kielillä, joita Torniojoen alueella äidinkielenä puhutaan ja käytetään. Tiedottamista tarvitaan myös englanninkielellä.

Tiedottamisen käytännön toimet ja vastuunjako tulee selkeyttää hyvissä ajoin ennen kalastuskauden alkua. Tiedotusvastuu kalastussäännöistä ja eri kielillä tapahtuvan tiedottamisen kustannuksista kuuluu kansallisille kalastusviranomaisille.

Perinteiset Torniojokivarren kalastustavat

Perinteisten kalastustapojen kartoittamiseen ja esittämiseen, erilaisten rajat ylittävien

kalastuskulttuurihankkeiden yhteydessä on viriämässä kiinnostusta (esim. workshopit, siian lippous ja lohipadot).

Britt-Marie Häggberg

Puheenjohtaja

Timo Jokelainen

varapuheenjohtaja

Virve Sallialmi

sihteeri

TIEDOKSI Orian Bondestam, Tapio Hakaste/maa- ja metsätalousministeriö; Havs- och Vattenmyndigheten; Länsstyrelsen i Norrbotten; Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Atso Romakkaniemi/Luonnonvarakeskus